

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. II. Baptismus reviviscit ad omnem effectum, quem habuisset, si à principio legitimè fuisset susceptus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

augmentum gratiæ justificantis tale, quale confert homini per contritionem ante realem susceptionem Sacramenti justificato.

Vel fortè existimas, quòd justo huic non profit Baptismus ad salutem, ad vitam, imò ad remissionem peccatorum? Audi quid dicat Sanctus & Eximius Doctor

8. August.

Ecclesiæ, Tract. 13. in Joannem: *Quantumcumque Catechumenus proficiat, adhuc sarcinam suam iniquitatis portat. Similia habet alijs locis, quæ quomodò sint intelligenda, alibi dabitur commoditas investigandi & explicandi. Pro nunc paucis dico, omnem illam gratiam prodesse ad remissionem peccatorum, quæ ex primaria sua institutione nata est remittere peccata, ubi non invenit ea remissa.*

29. Explicatio quorundam verborum Scoti.

Atque hinc fuisset finis hujus conclusionis, nisi occurrissent verba Scoti supra n. 8. *Quia susceptio eius (Baptismi) mortua fuit, & mortuus reviviscere non potest.* Sed responsio est facilis: susceptio indigna, quæ opus hominis, mortua, imò & mortifera est; equidem quæ Sacramentum, actio Christi reputatur in se viva & sancta, atque ex ejus meritis habens vim sanctificandi, quam ablato impedimento statim exerit: exerit (inquam) non ad hunc vel illum tantùm, sed ad omnem prorsus effectum, quem à principio habuisset, nisi impedita fuisset; sic enim de Baptismate loquitur D. Aug. ut in initio conclusionis audivimus: *Quia illud & in homine iusto, & in homine iniusto semper sanctum est, quod neque aequitate alicuius augetur, neque alicuius iniquitate minuitur: minueretur autem, si cum obice susceptum non revivisceret ad omnem effectum.*

8. August.

Quare respondendo ad tertiam quæstionem supra positam, Dico:

CONCLUSIO II.

Baptismus reviviscit ad omnem effectum, quem habuisset, si à principio legitime fuisset susceptus.

30. Ex reviviscencia Baptismi deducitur reviviscencia ad omnem effectum.

Quid miramur? quare non credimus? Deus est qui fecit. Quæris, unde sciam? Respondeo ex quo scio Baptismum reviviscere, ex eodem scio reviviscere ad omnem effectum: est siquidem regeneratio totalis, & ejus gratia est regenerativa transmutans hominem in alium, atque adeò ex se delens omnia peccata vitæ anterioris,

omnemque poenam pro his debitam. In re. Trident. *natus enim* (verba sunt Trident. in decreto de peccato originali §. 5.) *nihil edit Deus &c.*

Sicuti ergo Summus Pontifex concedit aliquando tempore Jubilæi, ut possint omnes absolvi à casibus reservatis, ut possint commutari vota &c. quam facultatem ita quidem censetur concedere, ut si eo tempore poenitens oblitus fuerit alicujus peccati reservati vel voti commutandi, postea transacto tempore Jubilæi possit secundum communioem sententiam in virtute Jubilæi præteriti absolvi ab illo peccato reservato vel votum ejusdem commutari, quia per Jubilæum acquisivit jus ad eas gratias consequendas: sic Christus Dominus similem indulgentiam videtur in Sacramento Baptismi concessisse, ut ejus virtute plenissima remissio fiat semel in vita omnium debitorum culpæ & poenæ, quæ usque ad illud tempus sunt contractæ; ad quam remissionem acquirit jus, qui baptizatur; ita ut si tunc ratione alicujus impedimenti effectum non habeatur, possit postea, ablato impedimento, effectum consequi ratione juris, quod semel acquisivit.

Profectò, quòd aliqui DD. volunt, Baptismum reviviscere ad remissionem poenarum temporalium, vel ad conferendum auxilia gratiæ, non autem ad gratiam sanctificantem vel remissionem peccatorum, nullo prorsus nititur fundamento. Similiter improbable est, reviviscere ad remissionem mortalium & non venialium, vel converso. Itaque ad omnem effectum reviviscet, vel ad nullum, cum omnium æqualis sit ratio & auctoritas.

Et ideo, juxta communem fidelium sensum, qui statim post Baptismum moritur, haud censetur indigere suffragiis propter peccata præterita expianda, tamen si fortè defectu debitæ retractationis in hac vita nequaquam fuissent remissa; jam enim per gratiam baptismalem acceperat jus ad remissionem totius poenæ sublato obice peccati venialis, sive per retractationem post hanc vitam, sive (quod verius apparet) propter merita hujus vitæ, quæ tribuunt jus ad gloriam, cujus est impedimentum, de quo alibi. Et verò negabimus Baptismo reviviscenciam in hac vita, quam ei concedit communis sensus fidelium in altera vita? Non est rationabile, Neque credibile est, remittere poenas peccatis debitas, & non ipsa peccata, in quorum eodem remissionem principaliter est institutus. Ex his

Sequi-

Argumentum à simili.

31. Baptismum reviviscere solum ad remissionem poenarum temporalium, vel ad conferenda auxilia gratiæ, est insensibile est. Improbabile est, reviviscere ad solum remissionem mortalium.

32. Datur ma-
jor gratia
per Pœni-
tentiam &
Baptismum
reviviscen-
tem, quam
per solum
Baptismum,
vel solum
Pœniten-
tiam.

Sequitur primò, majorem dari gratiam per pœnitentiam (intelligo, per se justificativam) & Baptismum reviviscentem, quam per solum Baptismum, vel solum Pœnitentiam: cur enim priventur suo effectu per mutuum consortium? Certè contritio & Sacramentum Pœnitentiæ majorem conferunt gratiam, quam sola Contritio, vel solum Sacramentum.

Alioquin, quæ est illa utilitas Baptismi reviviscentis, quæ tantoperè inculcatur & commendatur à D. Aug. & alijs Patribus? Quomodò constat ablutionis donum & redit effectus munerum, si homo non recuperat, quod propter obicis impedimentum perdidit? Nonnè si à principio suscepisset Baptismum contritus, plus gratiæ recepisset, quam si solum attritus? An credis, quia eandem duplici titulo? toto cælo aberras: non enim diversis meritis correspondet idem præmium, sed diversa. Sic duobus Sacramentis simul susceptis non causatur eadem gratia, sed duplex: ergo similiter in præsentia, Baptismo & Contritioni non correspondet unica gratia, sed duplex, seu diversi gradus ejusdem gratiæ, vel (si mavis) perfectior gratia, quam esset illa, quæ præcisè virtute alterutrius infunderetur.

Atque hoc fortè voluit Scotus supra n. 7. inquit: *Aliter potest dici, quòd quando verè aliquem pœnitet de fitione illà, gratia infunditur sibi perfectior, quam esset illa, quæ præcisè virtute (id est efficaciac) Pœnitentiæ infunderetur: sive jam à sola Pœnitentiâ infundatur, quòd Scotus ibi intendit; sive etiam à Baptismo, ut habet communior sententia.*

33. Non lequi-
tur inde ha-
beri fructum
de fitione.

Sed contra hoc arguitur (ex Doctore supra) quia tunc ille haberet commodum de sua fitione maius, quam si tunc non fuisset factus; & post in peccatum cecidisset, simile illi fitioni: nam si cecidisset, & modo pœniteret, non haberet modo gratiam, nisi tantam virtute Pœnitentiæ. Tu autem dicis, illum, qui tunc fuit factus in Baptismo, habere in pœnitendo quasi duplicem gratiam.

Ut ostendit
Scotus pri-
mo.

Respondet duplici modo n. 8. Hic potest (inquit) dici uno modo quòd non habet commodum, sed magis detrimentum: quia tempore Baptismi, & sequenti usque ad Pœnitentiam, est filius geheme, & omnia opera sua mortua sunt: si autem non fuisset factus, fuisset tunc & post usque ad lapsum, filius regni, & opera eius viva, quibus meruisset augmentum & gratia & gloria.

Offendit se-
cundo.

Aliter dici potest, quòd si non fuisset factus & postea lapsus, & postea pœniteret, in pœnitendo reciperet tantam gratiam, quantum nunc recipit pœnitens de fitione; quia resurgens per Pœnitentiam à peccato mortali, recuperat totam gratiam, à qua cecidit & aliquam ultra per Pœni-

tentiam: non autem eandem duplici titulo ut alio loco videbimus.

Addo tertiam responsionem, & dico sæpe contingere, ut quis recipiat commodum ex opere bono extrinsecè vitato, v.g. ex Eucharistia, aut alio Sacramento suscepto ex vana gloria. Quid ergo mirum si ex Baptismo fitei suscepto, recedente per Pœnitentiam fitione, percipiatur major effectus gratiæ? Baptismus quippe intrinsecè sanctus fuit; Pœnitentia quoque suam habet sanctitatem: non igitur ex fitione reportat commodum, sed eandem accipit gratiam ex Sacramento, quam habuisset, si tempore, quo Baptismum suscepit, illam Contritionem elucisset.

Sequitur secundò, Baptismum non reviviscere ad remissionem, saltem directam, peccatorum mortalium aut venialium postea commissorum; quin immò neque ipsius peccati fitionis, id est, sacrilegæ susceptionis, aut cujuscumque alterius, quod præcisè absolveretur in ipso momento temporis, quo absolvitur Sacramentum. Ratio breviter est: quia pro his omnibus institutum est Sacramentum Pœnitentiæ; teste siquidem Trident. sess. 14. cap. 5. *Domini nostri Iesus Christus, è terris adscensusurus ad celos, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit tanquam presides & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint.* Plura in Tract. de Pœnitentia.

Impræsentiarum sufficiat illam esse sententiam Doctoris Subtilis supra n. 7. ibi: *Ad secundum potest dici, quòd omnia peccata mortalia, etsi insunt post Baptismum, tamen nullum eorum sunt causa, quin iam essent deleta: illud autem septimum fuit causa, quare nec ipsum, nec alia sunt deleta; & ideo rationabile est, quòd respectu eius non habeat Baptismus efficaciam, sed respectu aliorum; quia ipsum formaliter impedit effectum Baptismi, alia non. Et tunc illa propositio: peccatum mortale post Baptismum non deletur, nisi per Pœnitentiam; debet intelligi de peccato commissio post Baptismum vel omnino inherente, sic scilicet, quòd de ipso nec fuerit Contritio, nec Attritio in Baptismo, nec post Baptismum.*

Quæ postrema verba dederunt occasionem aliquibus (qui, ubicumque possunt, ambabus manibus eam attripiunt) insimulandi Doctorem, quasi doceat efficaciam Baptismi haud se extendere ad omnia peccata ante Baptismum commissa. Nam ex eo præcisè, quòd peccatum aliàs factum insit, de quo non est Contritio neque Attritio, non videtur spectare ad positivam fitionem, quæ consistit in actuali peccato,

R 3 quod

Offenditur
tercio.

34. Baptismus
non revivif-
cit ad rem-
issionem,
saltem direc-
tam pecca-
torum mor-
talium aut
venialium
postea com-
missorum;
neque ipsius
fitionis:
Ratio est
institutio
Sacramenti
Pœnitenti-
æ.
Trident.

Est sententia
Scotij

Qui male
insimula-
tur, quasi
doceat effi-
caciâ Bap-
tismi non se
extendere
ad omnia
peccata an-
te Baptismum
commissa.

quod committitur irreverenter suscipiendo Sacramentum sine debita dispositione ad effectum. Sed declarata mente Scoti veritas se ipsam manifestabit.

35. *Hiquæus.* Norat ergo Hiquæus in suo commentario ad illum locum n. 20. Doctorem non intelligere peccatum inhærens inhærentiâ habituali, eo modo, quo infuit ante Baptismum, sed inhærentiâ actuali per complicitiam, in quantum dedit causam fictioni.

36. *Scotus.* Colligitur primò ex illis verbis num. 4. Septimum autem actu placet, vel de eo nullo modo atteritur; illud septimum solum est causa fictionis eius in Baptismo.

Secundò ex Reportatis 4. dist. 4. q. 7. n. 3. Dico, quòd fictus potest habere multa peccata, & non propter quodlibet est fictus; quia de multis potest habere displicitiam continuando tantum unum: sic si est fictus de uno tantum peccato, & habuit displicitiam de omnibus alijs, oportet illum habere penitentiam de illo uno peccato, sicut de commissio post Baptismum, & alia deleatur per Baptismum.

Explicans autem peccatum fictionis n. 2. ait: Vel prætendit se dispositum ad receptionem Sacramenti, & tamen non est.... & hoc potest esse tripliciter, vel per infidelitatem, vel quia tunc facit actu peccatum mortale, vel prius fecit & remanet in illa voluntate (supple, actuali) sine displicitiam intermedia.

36. Igitur quod n. 4. citato dicit: Vel de eo nullo modo atteritur, non debet intelligi de simplici carentia vel absentia attritionis, v. g. ex oblivione vel inadvertentia; sed de voluntaria, procedente ex perfecta scientia, quæ sit virtualis & interpretativa complicitiam, sive consensus in peccatum præteritum.

Hæc pro mente Scoti, quæ forsitan non omnibus, uti nec mihi, plenam adferent satisfactionem. Unde mallet dicere, Doctorem ibi nihil resolvère, sed dumtaxat disputare; Lectori liberum permittendo iudicium de veritate aut falsitate eorum, quæ proponuntur.

Sequitur tertio, & erit

CONCLUSIO III.

Baptismus reviviscit ad majorem vel minorem gratiam secundum præsentem dispositionem subiecti.

37. Probatio ex Tridentino.

Trident. sess. 6. cap. 7. *Vnica formalis causa justificationis impij est iustitia*

Dei, non quæ ipse iustus est, sed quæ nos iustos facit; quæ videlicet ab eo donati, renovamus spiritu mentis nostræ, & non modo reputamur, sed verè iusti nominamur & sumus, iustitiam in nobis recipientes unusquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus Sanctus partitur singulis prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem & cooperationem. Ubi autem jus non distinguit, nec nos sine causa debemus distinguere. Unde si Catechumenus v. g. per dies aliquot ante Baptismum jejundet, & se in alijs operibus misericordiæ ac penitentia exercet, per oblivionem tamen non doleat sufficienter de peccatis, adeoque accedat ad Baptismum absque dispositione necessaria ad gratiam; statim verò recorderetur, doleat atque auferat obicem, quis audeat negare talem accessisse melius dispositum ad Baptismum, ac alium, qui nullo bono opere se præparaverat? Quidni ergo postea Baptismo reviviscit, ratione illius dispositionis antecedentis, quæ virtualiter ac moraliter adhuc permanet, majorem recipiat gratiam?

38. *Objecta.* Dices Primò: Saltem contritio sublequens non disponit ad Sacramentum præteritum: adeoque non plus gratia accipiet præcisè vi Sacramenti, qui tollit obicem per contritionem, quam qui solum per attritionem.

38. *Responsa.* Respondeo: sufficit, quòd disponat ad effectum Sacramenti; non enim requiritur dolor ut dispositio ad valorem Baptismi (ut omnes fatentur) sed ut conditio requisita ex parte suscipientis ad effectum gratia sacramentalis, quam Spiritus sanctus in casu conclusionis non partitur in prima susceptione Sacramenti, sed in reviviscencia; cur ergo negabimus contritionem, quæ quasi est causa reviviscencia, veram esse dispositionem ad effectum gratia, quem in eius præsentia Spiritus sanctus per Sacramentum præteritum; veluti morale instrumentum, operatur?

38. *Responsa.* Cæteròquin (ut bene notat Vasq. supra disp. 199. c. 5. n. 58. ubi tenet nostram conclusionem) qui meliori dispositione tollit impedimentum Baptismi, qui virtute manet, etiam melius ad ipsum accedit, non quidem accipiendum, sed jam acceptum; quemadmodum qui remotus ab igne erat propter impedimentum distantia vel corpus interjectum, si tollat corpus interjectum vel distantiam per localem approximationem, dicitur accedere ad ignem præexistentem.

Et certè Trident. supra non loquitur de dispositione ad Sacramentum, sed generaliter de dispositione ad gratiam sanctificantem. Sed